000963

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

२८५८३

ब्रह्मचारीवान्यावादीक्षितानादीक्षयतिनस्तनःपा
वायदितिह्याहुःसेप्पान्तुपूर्वदीक्षासयत्राहवोवि
ह्याहुंसादीक्षांतदीक्षमाणाद्देवतेयज्ञंकल्पयंति
ब्रै० ४ यज्ञस्याक्षितिमनुसावित्रीणांयोगक्षेमंकल्पातसात्रि
णांयोगक्षेमस्यकृत्तिमंत्रुपिनस्याद्दस्ययोग
क्षेमःकल्पातयस्मिन्नाह्वियुजंते॥१॥तेषांवाउ
नुतानांमादीक्षातांप्रथमावक्तृथाउहायतासु
हेतिप्राणोवाउन्नेताप्राणमेवावध्वेतदुन्नयतो

दधाति तथा सर्वमायुरेति तथो ह न तद्राद्वषोऽस्मा
ल्लोकात्प्रयंति सेषा उपर्वदीक्षा सयत्र ह वा विद्वानु
सादीक्षां रंस्तु देवदीक्षान ॥११॥ ब्राह्मणं ॥ अग्नायाँ
विदेवाः दीक्षां निरमिमतादित्ये प्रायणीयं सा
मा अयं विप्लो रातिथ्यमादित्यान्प्रवर्ग्ये स्वधया
उपसदा अग्नीषोमाभ्यामुपवसथ्यमस्माल्लोका
त्प्रायणीयमतिरात्रं ॥ संवत्सराय उदवित्वं शाम
हः ब्राह्मणे जिह्वं हवां तृष्ण्यमाग्ररानिजितम ४

देवतानां सायुज्यं ते विप्रा हे वता जयंति विप्राः सायुज्य
सलोकतां जयंति ॥४॥ अथ यत्प्रवर्ग्येण यजंते।
आदित्यमेव देवतां यजंत आदित्यो देवता जयं
त्यादित्यस्य सायुज्यं सलोकतां जयंति ॥५॥ अथ
यदुपसद उपयंति ४ ता ९ वा देवता यजंते या
ता उपसत्स्वेता देवता जयंत्येतासां देवतानां सा
युज्यं सलोकतां जयंति ॥६॥ अथ यदग्नीषोमीये
न पशुना यजंते अग्नीषोमावेव देवते यजंत

Indira Gandhi National Centre for the Arts

ग्नीषोमौ देवते भवतोग्नीषोमयोः सायुज्यं सलो
कतां जयंति ७ अथ यत्प्रायणीयमतिरात्रमुपयंति
अहोरात्रे एव देवते यजंतेहोरात्रे देवते भवं
त्यहोरात्रयोः सायुज्यं सलोकतां जयंति ८ अथ
यच्चतुर्विंशमहरुपयंति संवत्सरमेव देवतां य
जंते संवत्सरो देवता भवंति संवत्सरस्य सायुज्यं २
सलोकतां जयंति ९ अथ यदभिप्लवं षडहमुप ६

यंति अर्द्धमासांश्च मासांश्च देवता यजंतेर्द्धमासाश्च
मासाश्च देवता भवंत्यर्द्धमासानां च मासानां च सा
युज्यं सलोकतां जयंति १० अथ यत्पृष्ठ्यं षड
हमुपयंति ऋतूनेव देवता यजंत ऋतवो देवता
भवंत्यृतूनां सायुज्यं सलोकतां जयंति ११ अ
थ यदभिजितमुपयंति अग्निमेव देवतां यजंते
ग्निर्देवता भवंत्यग्नेः सायुज्यं सलोकतां जयं
ति १२ अथ यत्स्वरसाम्न उपयंत्यप एव देवतां य

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

जं न आपो देवता भवंत्यपाꣳ सायुज्यꣳ सलोक
तां जयंति ॥ ३ अथ यदि विद्युतमनुपश्यंति आदित्यमे
वा देवतां यजंत आदित्यो देवता भवंत्यादित्यस्य सा
युज्यꣳ सलोकतां जयंत्य क्काः स्वरसामानो ॥ ४ अ
थ यदि स्वष्ट्रि तमनुपश्यंति इंद्रमेव देवतां यजंत इंद्रो
देवता भवंतींद्रस्य सायुज्यꣳ सलोकतां जयंत्य क्को
पृष्ठ्या निम्नवो ॥ ५ अथ य जो आपुणी उपश्यंति मित्रा १

वरुणावेव देवते यजंते मित्रावरुणौ देवते भ
वंति मित्रावरुणयोः सायुज्यꣳ सलोकतां जयंति ॥ ६
अथ यदि ह्रारात्रमनुपश्यंति विश्वानेव देवान् देवताय
जंते विश्वे देवा देवता भवंति विश्वेषां देवानाꣳ
सायुज्यꣳ सलोकतां जयंति ॥ ७ अथ यदि ह्रारात्रि
कं पृष्ठ्यꣳ प्रडरुमनुपश्यंति हिरण्यमेव देवतां यजं
ते हिरण्यो देवता भवंति हिरण्यस्याꣳ सायुज्यꣳ सलो
कतां जयंति ॥ ८ अथ यदि क्कं हे मानुपश्यंति इमाने

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वृलोकां।देवतायजंतइमेलोकादेवताजवंय्येषांलोका
नांसायुज्यंसलोकतांजयंति॥१९अथयइदयाम॰मु
दरूपयंति।संवत्सरमेवदेवतांयजंतेसंवत्सरोदेवताज
वंतिसंवत्सरस्यसायुज्यंसलोकतांजयंति।२०अथ
यत्महाव्रतमुपयंति।प्रजापतिमेवदेवतांयजंतेप्रजा
पतिर्देवताजवंतिप्रजापतेःसायुज्यंसलोकतांज
यंति।२१अथयएतदयनीयमतिरात्रमुपयंतिसंवत्स
रमेवतत्साध्वास्वर्गेलोकेप्रतिष्ठंतिनात्यहित्पृष्ठेयु॰ ८
ति

कामयदेवतांयजाएकादेवतास्कस्यांदेवतायांवस
त्यथयनएविकनमांब्रूयुर्यस्येडानिदिष्ठंस्युरातरू
विसतिसहयानहिसतांस्तादेवताश्वसीदंतायंति
सत्रसादाहिदेवतारसत्याहिवंविदुष्मांहोत्रितानां
पापकंसात्रुकीर्वियादेताथ्यस्यादेवताध्याअट
स्वामइत्येनंब्रूयुःसपापीयान्भवतिश्रियासत्रा
त्मना॥२२सएषसंवत्सरस्त्रिमहाव्रतःचतुर्विंशं
त्रिमहाव्रतंविषुवतिमहाव्रतंमहाव्रतएव

वि०

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

१ त महाव्रतं३ हास्मै तंपूर्वेद्यु पर्यंति त्रिमहाव्रतं
२ ण ततानुह्वृ३ जस्विन आस्तुःसत्यवादिनःसु३शिन
व्रताश्रुथ्ययुजाहेनमुष्येनुहितायापश्रुर्युयाम
पानुमुदकआसिक्तेविमाप्युदवु३हेवातवि
प्रियेयुरूपर्युपर्यंतितादृषा३सायुनश्रामण
तपसांश्रद्धयायाश्चनाकृतिनिरवरुंधंनवति २२श्रानणा
युरुपावेसंवत्सरःतस्यपादुप्रायणीयातिरा
त्रःपादहश्या३हिपर्यंतितायायर्ध्युक्तंतदाह्वा ९

वव२

रूपंयुक्तंसंतदाद्वेर्नखाद्योवोपधिवनस्पतीनां३सु
पुष्पफुवतउविं३हामुहहुरानिन्नवुःपृष्ठंपृष्ठ्यः॥अ
युामवदक्षिणणबाहुरभिजित्'इमु१वदक्षिणत्रुयः
स्त्रणाःस्वरसामानोमध्येविषुवानिमु१वातरेत्रुयः
प्राणाःस्वरसामानोः२ उत्तमवात्तराबाहुर्विश्वजित्
ऊक्तोपृष्ठ्यानिप्रवोयावुवांवोप्राणोतेगान्यायुबी
गानिदईशराणामुखंमहाव्रतं३हुसावेवादयनी

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

ज्यातिरात्रादुत्स्नात्यांऽह्रकृदन्ते तित्त्र्याद्युक्तिकं तत
दुष्कारू पंयक्रुस्तंत द्यातैर्ने खाज्यवलु द्मनात्मांऽरू
ॐ पंसुरबुसंव सुताध्यमं प्रतिष्ठितःसायाद्देवुमे
तुऽसंव सरमध्यमंप्रतिष्ठितंवु दप्तितिप्रति
प्रजयापशुभिरस्मिंल्लोकेऽन्नतद्धनाम्नु दे
ष्मिन्नूरभ्राह्मणां समुद्रं वा एतत्प्रप्लवंति
यसंवत्सरमुपयंति तस्यतीर्थमेव १०

प्रायणीयातिरात्रस्तीर्थेनह्वि प्रस्नांति
तद्यत्प्रायणीयमतिरात्रमुपयंति य
थातीर्थेन समुद्रं प्रस्नायुस्तादृक्तत्
॥२॥ गाधाम्नि व प्रतिष्ठा व तुर्विंश मह:
:यथोपपह्रदद्वाकंठदघ्नवायाता
विश्रम्य प्रस्नांति प्रस्नायात्निपूर्वः
प्रास्तुयः पृष्ठ्यः॥३॥ गाधमेव प्रतिष्ठाभिजितायाथाप

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वा
पन्न दं ब्रूंकं॰ ठ द ब्रूवायुता विश्रा म्या का मेत्पूस
द ब्रूएव प्रथम: स्वर सामाजानु दा॰वापूर्धीतीय:
कल्फा द ब्रू स्तूती । याद्वा प: प्रति ष्ठा वि षु वाकु ल्फ द
ब्रूएव प्र थ मा वो क सामाजानु द॰वापूर्धीतीय ऊ स
द ब्रूस्तूती य: गा धाम व प्रतिष्ठा वि श्वाजित् । यथो पप
न्ना द ब्रूंवा कं ठ द ब्रूंवायुनो विश्र म्य त्रस्त्रांति ग्रस्त्रे य:
त्तृ ष्य: घास्त्र यो नि स्तव: ग्रस्त्रे यो गा त्रा श्रु प्ता प्रस्त्रे यो
त्रा रात्र: ४ गा धाम व प्रति ष्ठा म न्त्रा व नं । या ब्या पप ॥ ११

न्न द ब्रूंवा कं ठ द ब्रूंवा य नो विश्र म्यो स्त्रांति नीर्य मे वो
द य ना यो नि रा त्र स्ती र्थे न ह्य स्त्रां ति त घु ऊ द य नी यें
६॰ म नि रा त्र मु प यं ति युष्या नी र्थु न स मु द्रं त्र स्त्रा य नी र्थे ना
स्त्रा यु स्त्रा क्र त् ॥ ५ न ह्रौं ऊ: कु नि सं व स्त्र ट स्पा नि रा त्रा: कु
य ग्नि ष्टा मा: कु त्थ्य कु नि षो ड शि न: कु नि ष ड रा त्रु नि
ष्ठा व नि रा त्रो पु ट श तू म ग्नि ष्टो मा द्व व था रि ष्ठं त्रो रा
त्त ऊ क्या ना प्रि नि नु यु ऊ क्यां स्त्र र सा म्न ऊ प यं ति ॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

अथ येऽग्निष्टोमान्ता द्वादशाहाश्चातन्तमग्निष्टोमादे
व उक्थि ॥ आमात उक्थ्यानां द्वादशाहा षोडशिनः
पष्ठि: षडहा इति तु संवत्सरस्याप्तिः ॥ द्वादशावै
मासाः संवत्सरस्य तेषामत तेज इंद्रियं यत्सुष्टु
नितद्यन्मासि मासि पृष्ठ्यावुपयंति मासश एव त
संवत्सरस्य तेज आप्नुवंत्यथ कथं त्रयोदशस्य मास
स्यात्तेज आप्नुवंतीत्युपरिष्टाद्विषुवतो विश्वजित
ं सर्वपृष्ठमग्निष्टोममुपयंत्येवं त्रयोदशस्य मा १२

सस्य तेज आप्नुवंति ॥ एतद्वस्मा वै तद्विद्वाना ह ॥ श्वेतके
तुरारुणेयः संवत्सराय वा अहं दीक्षिष्य इति तं ह
पिता पप्रच्छ वा वा ब्रू कथं वा तु मां संवत्सरस्य गाधप्र
तिष्ठा इति ब्रूहीति होवा वा विनुद्व नु विद्वांस्तु वासं ९
ब्राह्मणं तु दाकुः कस्मादु जयन्तो ज्योतिषा निष्क्र
६ ता वान्तु वंय्यथ्यं ज्योतिः पृष्ठ्य इतीमा वै लोका अग्नि
स्तवा उभयतो ज्योतिषो वा इमा लोका अग्निनेतु
आदित्येनामुतनकृतवः पृष्ठ्योऽन्यतो ज्योतिषो वा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

ऋतवःषट्षष्ठ्यांज्योतिष्येवतत्प्रतितिष्ठति॥देववाकेवाएतेपृष्ठ्या
प्रतिष्ठितायजमानस्यपाप्मानंहरंतीपरिप्लावात
सयोहैवंविदुषांदीक्षितानांपापकंसंकीर्त्तयत्येते
नास्याद्देववाकरश्मिभिरश्मिनादशरात्रेभिःपृष्ठ्यानिप्र
वोचाम॥२॥तदाहुःयसामएवबृहत्केनवतोथैतद्विषमा
स्तोमाःकथमाप्नोतसमास्तोमातापनानवंतोनियदेव
पृष्ठ्यान्यानिष्पडभ्यानिनेनुतिब्रूयात्॥३॥पृष्ठ्यानि
प्लावोतंत्रेऊर्ध्वीतनिरुस्माहापिथ्यःनुयास्तानुणिव १२

शस्त्राणिवसंवारयेदितिसयत्संवारयतितस्मादिमे
प्राणानानासंतएकोतयःसमानइतिमनुसंवरं
यो ५ शृथयज्ञसंवारयेत्प्रमायुकोयजमानःस्यादपुरुवे
प्रमायुकोयोद्वावाबधिरोवा॥अनवाप्तिष्टोमामासिसं
५ प्रा पद्यंतानुवाविप्राणःप्राणानविच्छेतद्धानितथास
र्वमायुर्यंतितथोहनुप्रसुप्तोस्माल्लोकात्प्रयंति॥५
एकविंशानिरुक्थाःषोडशाविमासाःसंवत्सरस्य
७१ पंचर्त्तवस्त्रयोलोकाअसावादित्यएकविंशः

Indira Gandhi National Centre for the Arts

ज्योयु ए ष तपथ्येतामनिसंपद ँ स ए तया संपदा
मासिमासि स्वर्गं लोकँ रा हन्ति मासशः स्वर्गं लो
कँ सुमश्नुत एकवि ँ शं वसोमं हदन्तीव कं दः ६
वुऽस्वि ँ शादग्निष्टोमा मासि संपद्यान ब्रुयस्त्रि
ँ शाज्जिह्वा प्रजापतिश्चऽस्त्रि ँ शः सर्वासां देवु
नानामाप्त्या एकऽक्ष्यः पोडशिमानन्नेवाऽक्यो
वीर्यँ पोडशी॥७ए तेनावाह देवाः वीर्येणान्नेन
सर्वान्कामानाप्नुवं सर्वान्कामानाप्नुवन तथा ए १४

विष्णु ए तेन वीर्येणान्नेन सर्वान्कामानाप्नोति सर्वा
न्कामानश्नुते तस्मान्दृष्ट्वा जित्वाऽपेवेया स्सं
वत्सराय दीक्षित ए तास्मै कामाय ८ अथादित्याश्च
ह वा अंगिरसश्चऽत्नायमाजा पत्याश्च ई न वयं पूर्व
स्वर्गं लोकमष्यामो वयं पूर्व इति ए त आदित्याः चतुर्भि
स्सामभिश्चतुर्भिः पृष्ठैर्लघुभिः सामभिः स्वर्गं लोकमभ्यु
प्लवं तयुदभ्यप्लवं न तस्मादभिप्लवाः॥१० अथवं वइ वांगि
रसः सर्वैस्सामभिः सर्वैः पृष्ठैर्गुरुभिः सामभिः स्वर्गं ला

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

म
कुमस्पृशन्यदृस्पृशांस्तुस्मात्प्रष्ठौः॥११॥ अजिह्नवृःण
डस्नःण ख्यहानिजुवंत्यजिह्नवःपंचारूःपुंवत्पहानि
जुवंतियाः।अवपथममरूसुदुत्तममजिह्नवृश्च उरदू
श्वग्रारोहिणोमानुवंतित्रिहृत्पंचदशाःसप्तदशाःएक
विंशइत्यजिह्नवृश्च्यादृश्याद्विज्यानिगोरासुव
जिह्नावाद्यावाद्धेवसामनीजवानाहरूत्पंत
५ दुवांजिह्नवृसंएकारुएकाहाद्याहितास्त्रामिस्राय
नवंतर्णेभक्त्यानांदादशाहात्राणिद्वादशाहावास्त्रा १५

।५कुतिजावृद्याष्टतिहावावाष्टौवाइतिहावावाष्टाकुशगाना गायत्री
ण्युतियंनिसुसप्तमोग्निष्टोमएवकसत्राग्निष्टोमाः यज्ञः
संपद्यांत।।अप्तोर्यामिकोत्रांबियंःकोसुरूविदिरुहु
लकआरूणाब्रह्मवर्यमुवासतनुंहावायःपञ्चकुम
मारकुलितातपिन्नांसंवत्सरस्याहान्यमन्यतिति॥१३
दशोतिहावावदशावाइतिहावावदशाहस्राविरा
ड्विराजोयज्ञः॥१४कुतिदेवेति।नावृतिहावावनव
वाइतिहावावनवाविप्राणाःप्राणेषुयज्ञस्तायति॥
१६ कतिचावतिसप्तेतिहावावसप्तवाइतिहावावसप्त

Indira Gandhi National Centre for the Arts

छंदांऽसि बृहत्त्रात्रिंछंदो निरुयज्ञ सायनो ॥१७ कति
ये वति पडिति होवाच षड्वा इति होवाच षडृतवः सं
वत्सरः संवत्सरो यज्ञः समानमेतदुक्थं प्रायणीयो
दयनीयो ॥१८ कत्येवति पंचेति होवाच पंच वा इ
ति होवाच पांक्तो यज्ञः पांक्तः पशुः पंचर्त्तवः संवत्सरस्य
संवत्सरो यज्ञः समानमेतदुक्थं बृहद्विंऽशमह
व्रात ॥१९ कत्येवति चत्वारीति होवाच चत्वारि वा
इति होवाच चतुष्पादाः पशवः पशवो यज्ञः समानमे १६
य

तदुक्थं छंदोमा इति ॥२० कत्येवति त्रीणीति हो
वाच त्रीणि वा इति होवाच त्रीणि छंदांऽसि त्रयो लो
काः त्रिसवनो यज्ञः समानमेतदुक्थं दविजितं विजि
ता ॥२१ कत्येवति द्वे इति होवाच द्वे वा इति होवाच
द्विपाद्वै पुरुषः पुरुषो यज्ञः समानमेतदुक्थं स्वर
सामानः ॥२२ कत्येवति एकमिति होवाच एक एवेति
नादनदुक्थ रिहदिनिमुवऽसंवत्सरऽसिषा संवत्स
रस्योपनिषत्सायाह्निवामताऽसंवत्सरस्योपनिषद् द्वि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वेदाहस्मात्क्रियांजायते सुन्मा जवति संवत्सरो न
वति संवत्सरात्तु हन्यादेवानुप्रेति॥२२॥ ब्राह्मणां म
वा एष संवत्सरो ह्य हन्ता मन्ति संपन्नाः वाद्यना
मुक्ता ॐ षडाहो ज्योतिष्टोम्यानि त्ववो गा आयुष्मा दशा
रात्रस्तम्बुद्धि ॐ शात्मबुद्धि ॐ शादरावि हन्ता ह्य ह
त्या विदेवाः स्वर्गेलोकयन्तं नष्ट हत्या स्वर्गेलोकं मासुवं
तायापविष्णुपतद्धहत्यैवस्वर्गेलोकयनानत हत्याः
स्वर्गेलोकमान्नायथ्याया ब्रह्मयोकामसुमावेनेनिवं १२

विदवरूं॥१॥ यच्छिवत्रविंॐशामह्नः ईशारान्नुष्य वितस्म
मंबानवमुंनासिस्नवान्द्राप्स्यानिर्मिनः पृष्ठ्याद भिजिद
भिजिनः स्वरसामानः स्वरसाम ध्या विश्ववान्विश्वबनः
स्वरसामानः स्वरसामाप्त्या विश्वजिद्विश्वजितः पृष्ठ्यः
पृष्ठ्याद भिप्लवो भिप्लवाज्जा आयुष्मी गा आयुष्यां दशरा
त्रः॥२३॥ अग्निष्टोमेन ह वृत्र हन्यातं यन्मरुतं पंचविंॐशात्या
तस्यस्तोमा जवति नां हराक्रांदाभैम्यु कस्मान हुत्यां
नास्ता त्रिययास्तोमः॥२४॥ अग्निस्तंवपूर्वेस्तरसाद्विषुवन

१६० ०१५
Indira Gandhi National Centre for the Arts

उपयंति॥ पृष्ठ्यमुत्तरं त्र्यहा वा अभिप्लवः पिनाह पृष्ठ्यस्तस्मात्पूर्व
वयसमुत्राः पितरं [illegible] जीवंति पृष्ठ्यमुपरिष्टाद्विषुवतः पूर्व
मुपयंत्यभिप्लवमुत्तरं तस्मादुत्तरं वयासमुत्रा नि पितापुत्री वय्यु
पद्भवा एनं पूर्ववयासमुत्रा जीवंत्युपापाचरवयासमुत्रां जीवति
य एवमेतद्वेद॥४॥ तदाहुः॥ युक्तं उर्वि ॰ शमुद्रूपं प्रया
कथमुनाशुतंत्री भवतीति यादेवादः प्रायणीयमतिरात्रमु
पयंति तान्निब्रूयात्॥५॥ तदाहुः॥ यद्द्वादश मासाः संवत्स
रस्याथ केन त्रयोदशमुपाप्नोति यादेव विषुवंतमवरेष्वामनाउ्युरेषु॥ २ १८

रु

मिथुनं रम्णा॥ देव पुरेषां देतिब्रूयात्तस्माद्वै संवत्स
रस्य विषुवतोनंगानि मुसायुनेवा आत्मानं दंगानि
त्राक्षंगानि तत्तस्मान्नवा आत्मांगान्यतिरिच्यानान्या
न्यंगान्यतिरिच्यंत एवमुद्दिनं देवां रषांयेवपुरेषांव
५ प भवति॥६॥ अथ यदेवा एषमस्तास्तु ब्रुमेव यु संवत्सरः
तस्य यान्पुरस्ताद्विषुवतः षण्मासानुपयंति सोन्यतरः
पक्षोथ यान्षडुपरिष्टात्सोन्यतर आत्मा विषुवानु नवा
आत्मा तत्पक्षोयत्र वा पक्षौ तदात्मान वा आत्मा पक्षौ

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वतिदिशुनेनाम्नानंपश्चाविनिरिवोनेएवमुद्दिवंतद्व
रषांविवपुरषांवजवति।७तद्गकुः।युनुरुस्नादिमुवुत
ऊर्द्ध्वंस्त्रिमामामएमासातुपर्यंतिणुडुपरिष्ठादष्टन्नाक
णुमस्येतऊर्द्ध्वास्त्रामाउपनाजवंतीनियमुवावंमुमू
र्द्धस्नामंदराद्रात्रमुपर्यंतिनानुतिब्रूयाद्वचोदेव
मरुव्रतंनतस्केकथुष्टार्द्ध्वस्नामेविष्णुवंनमुपागान
दात्रेर्मामिति।७नुदारवालङ्गः।उपतंयद्गकृतुंजान
नयुऊर्द्ध्वस्त्रपोयेनदमामुवामनितएवंमूर्द्धस्ना १९
त

मंदराद्रात्रमपश्यंसंवत्सरस्यविधंतस्ययःपृष्ठःष
ऽदकृतवःसइमुलोकाःस्कंदामुःसंवत्सरोदत्रा
मनुदामुनेनदात्तवंस्मादाघ्यातिष्ठतनिष्ठानद्वा
ञास्मेमरुव्रतंयुएवामनाहुद्दा।७भुपवात्रैक्रामना ४
ध्याराद्रुञायणीयनानिरात्राणिदयनीयमतिरात्रम
ध्याराद्रुतिवडविं॰त्तानमन्तावतमजिम्नावनपुर
मजिम्नवंपृष्ठेनपुरंपृष्ठामजिजिनाविश्वजिनं॰स्व
रसामजिःपुरांस्वरसाम्नाष्येनदद्वरनश्चारूढंय

Indira Gandhi National Centre for the Arts

द्विषन्तमस्मिन्निह विश्रयां सं रोहति भिन्नं पापीयान्
भ्रातृव्यो भवति य एवं वेद ॥ १ ॥ अथ वा अन्तः क्रान्तिर्वा
हुः प्रायणीयातिरात्रं चतुर्विंशमायुः कृन्निवदति
वचतुर्विंशमहरभिप्लवायाभिप्लवः पृष्ठ्याय पृष्ठ्यो
ऽभिजितेऽभिजित्स्वरसामभ्यः स्वरसामानो विषुवते
विषुवान्स्वरसामभ्यः स्वरसामानो विश्वजिते विश्वजि
त्पृष्ठ्याय पृष्ठ्यो ऽभिप्लवायाभिप्लवो गोआयुर्भ्यां गोआ
युर्भ्यां दशरात्राय दशरात्रो महाव्रताय महाव्रतमु

दयन्त्याग्याति राज्ञो यो दयन्त्यो तिरात्रः स्वर्गाय
लोकाय व्रतिष्ठायाश्र ज्ञाधाय ॥ तानिवा एतानि
यज्ञारण्यानि यज्ञरं तत्राणितानि मन ॐ श्रा लघ्व
रथाश्यां श्रुं नारणतानि यु विद्या ॐ सउपर्यतियु पा
रप्यानां मुख[illegible]स्वां[illegible]दतारा नाग्या वापि पासुवा
पास्मानारुत्रा ॐ सिसुवरान्नव ॐ देवि नानत्रा
नायावापिपासावा पाप्मानोरुत्रा ॐ सिसुवं तुयाय
विद्या ॐ सायपाप्रवापात्मवादमनजयदेनयाम २१

वु ॐ देवते देवतायै देवता उपसंयंति ते स्वर्गं
गं लोक ॐ समश्नुवते ॥ २ तु दाकुः कृतिसंवत्सरस्या
न्नानि पुरां विकुर्यवीषा तिसया निस रु अरु उपर्यु
तिनानि पुरां श्यप्रया निजुनः जुनस्सांच्यवीक्ष्य वाँधी
तिरुद्य विना कृपासीनप्युउ हृयायां श्यद्दि त्रिमन्वाजु
र्वीति ॥ २ ब्राह्मणं पुरुषाविसंवत्सरः तस्य प्राण एव
प्रायणीयातिरात्रः प्राणेन हि प्रयंति वाग्गवारं
जणीय मरुदवीवाह्यारजंनेयुघदारजंति ॥ १ अयु

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

मेवदृत्रिणोदृस्नो सिम्नवुःषडहः।तस्येदमेवप्रथममु
हस्तस्येदमेवप्रातःसवनमिदंमाध्यंदिनंसवनमि
दंतृतीयसवनंगायत्र्याआयतनेनतस्मादियमासा
कुसिष्ठा।२इदमेवद्वितीयमहः।तस्येदमेवप्रातः
सवनमिदंमाध्यंदिनंसवनमिदंतृतीयसवनं
त्रिष्टुभआयतनेनतस्मादियमाष्वेवपीयसी।३
इदमेवतृतीयमहः।तस्येदमेवप्रातःसवनमिदं
माध्यंदिनंसवनमिदंतृतीयसवनंजगत्याआयु २२

तनेनतस्मादियमासांवु[illegible]र्षिष्ठा।४इदमेवचतुर्थमु
हः।तस्येदमेवप्रातःसवनमिदंमाध्यंदिनंसव
नमिदंतृतीयसवनंविराजआयतनेनविविरा टत ३
४दि स्मादियमासामन्नादितमा।५इदमेवपंचममहः।त
स्येदमेवप्रातःसवनमिदंमाध्यंदिनंसवनमि
६ दंतृतीयसवनंपंक्त्याआयतनेनपुरिवावेपंक्तिस्तस्मा
गषि दस्यमासांत्रविष्ठा।६इदमेवषष्ठमहः।तस्येदमेव
प्रातःसवनमिदंमाध्यंदिनंसवनमिदंतृतीय

Indira Gandhi National Centre for the Arts

सवनमतिकं दस आयतने तस्मादयमासां वृष्टि
ष्ठा गायत्र्यामन्तरं दन्तवति तस्मादिदं फलकं
कुसिष्ठं स इतो निष्क्रम्य: प्य उदरुः स इतः स इतः स
इत आन्माष्ठच्युः । ७ एतद्वस्मादेतद्विधानादयेष्ठ्यः ।
स्तुवंतइववग्राः निष्ट्वा स्तिष्ठतावष्टाष्ट्य इति स्तव
नइवद्व्ययमंगेस्तिष्ठतावान्मनेति । ८ ह्रीरएवाघ्य
विदता तस्मात्त्रिविधं जनवतिय गाच्छिमस्तिष्क । ९
ग्रीवाः पेवदः वउदशावापनासांकरूकराणिवी २३
शा

र्यपंवदशां तस्मादेनानिरुष्योनिः सतानिर्गुरुंभा
रुंठं रूरति तस्माद्ग्रीवाः पंचदशाः । १० उरः सप्तदश्याः ।
अष्टावन्येजत्रावाष्टावन्य उरः सप्तदशां तस्मादुरः
सप्तदशाः । ११ उदरमेकविंशं ग्राः विंशमनिवर्त्रितं
रुदारकुंनापाच्छदरमेकविंशं तस्मादुदरमेक
विंशं ग्राः । १२ पार्श्वेत्रिणवः त्रायादश्यान्याः पुर्शवस्वयो
दशान्याः पार्श्वेत्रिणावं तस्मात्पार्श्वेत्रिणवाः । १३ अनूकं
त्रयस्त्रिंशं शाः द्वात्रिंशं रादाप नस्यकरूकराण्यत्र २४

Indira Gandhi National Centre for the Arts

कं त्रयस्त्रिं॰शं तस्माद्दूकं त्रयस्त्रिं॰शो ॥१४॥ अथ पृष्ठे
व दह्विणः कर्णो निजितायदिह महो श्रुक्रं॰ सप्र
थमः स्वरसामायतृस्त्र॰ सद्वितीयाय मंडलं॰
सतृतीयानाश्विके विष्णुवान्यादिद माह्ना मंडलं॰
सअग्रपामार्वाक्या मायतृस्त्र॰ सद्वितीयायुक्तं क्र
॰ सतृतीयः ॥१५॥ अथाभवो तरः कामिविश्वजित उक्तो क्षि६
षट्क्याज्निप्रवोयावांवांवोप्राणोत गोआश्रुषीत्रंगा
निं॰ शरात्रा सुखमरुद्व्रतसुदानपावादयनी

Indira Gandhi National Centre for the Arts

सवनमतिकं दस आयतने तस्मादयमासां वृष्टि
ष्णागायत्र्याम न्तद्दवर्जवति तस्मादिदं फलकं
कुसिष्णुं सुइतो निष्प्रवःप्पडदुः सइतः सइतः स
इत आन्माष्णुष्णुः ॥१९॥ तद्वस्मावेतद्विधानारुपेश्युः
तृवं तइववृत्रा निष्प्रवा स्त्रिष्णुतीवष्णुष्णु इतिप्रव
तइवच्यय मंगेस्त्रिष्णुतीवान्मनेति ॥२०॥ हिरण्वाच्य
विदृता तस्मा तत्रिविधं जवतिय गुष्ठिमस्त्रिष्णुः ॥
थीवाःपेवं दः॥ वङ्ददशावांपनासांकरूकराणिबी
शा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

यंपंचदशं तस्माद्देनान्निरुद्धोनिःसतान्निगुरुंभा
रुं हरति तस्माद्ग्रीवाः पंचदशः ॥१०॥ उरः सप्तदशः ।
अष्टावन्येजत्रवा अष्टावन्य उरः सप्तदशं तस्मादुरः
सप्तदशः ॥११॥ उदरमेकविंशः ॥ विंशानि वा अंत
रुदारकुंनापाख्यदुदरमेकविंशं तस्मादुदरमेक
विंशः ॥१२॥ पार्श्वेत्रिणवः ॥ त्रयोदशान्याः पर्शवस्त्रयो
दशान्याः पार्श्वेत्रिणवस्तस्मात्पार्श्वेत्रिणवः ॥१३॥ अनूकं
त्रयस्त्रिंशः ॥ द्वात्रिंशद्वा एतस्य करूकराण्यनू २४

कं त्रयस्त्रिंशं तस्मादनूकं त्रयस्त्रिंशो ॥१४॥ अथ यदेत
वदक्षिणः कर्णो निलितायदिहमल्लाः सुक्तं सप्र
थमः स्वरसामायत्रस्तं स द्वितीयाय मंडलं
स तृतीयानासिकेविपृवान्यदिदमाल्लामंडलं
स अथ यामावास्याया यद्रस्तं स द्वितीयायकुलं
स तृतीयः ॥१५॥ अयामवो नरः कामविश्वजितावको कि
पृक्ष्याजिश्रवोयावांवाबोक्षाणोतगोआसुपीश्रंगा
निं द्वारा तावासुखं मरुत्वंतमृदानुपावादयनी

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

योनिरात्रज्ञाननस्क घंतिस एष संवत्सरो ध्यात्मं प्र
तिष्ठितः स योदिवाम न ॐ संवत्सरं मध्यात्मं प्रति
ष्ठितं ष्युदप्रति तिष्ठति प्रजया पशुभिरस्मिंल्लो
के य्युत चुनामुष्मिन् ॥६॥ ब्राह्मणं ॥ यु क्तालाका ॥२
दंत्विहद्दतिसर्व मान्या सु मनिभिंपद्यमानं ॥ कथ
ॐ स्विद्यज्ञः पुरुषः प्रजापतिरुत्थोथं नातिरिच्यंम
रात ॥ यु दृश्वा स्रा मा अनुयंति ॥ यज्ञ मध्यावर्त्तं ॐ
सामभिः कल्पमानाः कथं ॐ स्विन्नेपुरुषमाविशं २५

लि

तिकथं प्राणेः संप्रजोजनवंति ॥२॥ प्रायण्योनिरात्रः ॥
व उक्थि ॐ स्तामरु ... यारा निहवाः पृष्ठ्य इत्यातं कथ
ॐ स्विन्नेपुरुषमाविशंति कथं प्राणेः संप्रजाजनवंति ॥२
अग्निजि नास्वर सामाना ॥ त्रिवृत्प्रा उत्तयुक्ता विष्णु
वं नमु पर्यंति ॥ कथं ॐ स्विन्नेपुरुषमाविशंति कथं प्रा
णेः संप्रजाजनवंति ॥३ त्रिवृत्स्नायाः सप्तदशा मिह
ष्टोस्वयस्वि ॐ स्रां नाश्च उरुन्नरुणा कथं ॐ स्विन्नेपुरु
षमाविशंति कथं प्राणेः संप्रजाजनवंति ॥४॥ त्रिशंस्वि
त्री १

Indira Gandhi National Centre for the Arts

तृतीयं वदन्तो ध्यायीवा उरस्याकुः सप्तदश्या निक
पूर्वं कवि ७ ह्रा मृदूरं कल्पयंति पार्श्वे पुच्छीविणव
ना त्रिहृस्ता ६ अग्निष्टवा उत्पयानाध्यवा हुंपृष्ठं
ष्ट्यइतिधीरावदंति अनूकमध्यवरुदृक्षणसंव
सारब्राह्मणः कल्पयंति ७ कुर्णविध्यानिजित्विहंमाजि ब्रा
ह्मण्यावाकुः खरसामा निलाप्तनसंप्राणविश्ववृत
१ ग्गो माकुगाश्रिसुवर्णीपावनावत्तो ८ अंगान्यध्यस्या
तात्रेमाकुः मुखं मध्यावृतु ७ संवत्सरब्राह्मणः क २६

१ विधश्चात्रिंशतमुपरिष्टादितिनयुतकां स्तुरसामन्तौ उपयंति ॥ १२ अथ यिनि
न्द्रामानाविधाचात्रिंशतंपुरस्ताद्विषुवतस्तामतानिष्टोमानुपयंतिम [illegible] वाराह
ज्यायाहान्युपयंति सप्तदशामुपरिष्टाद्विषुवद्
द्विषुवतः षोडश तत्र पयंति षडुपरिष्टात्रिं
शतं पुरस्ताद्विषुवतः षडहान्युपयंति त्रिंश
पृ४ तमुपरिष्टादहास्य समुतासाम्नं दद्रुवाल
स्या [illegible] ना नना नतिरिक्तनाय
नानतं नवतीयस्वामतादृश ॥ ३ ब्राह्मणं
दीर्घसत्रं रूवा ततामुपयंति ॥ याग्निष्टोमां
१ मुपरिष्टात्सप्तदशान्त्रिंशतं पुरस्ताद्विषुवत उक्थ्यान्याद कपर्दि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

कायत द्विजरामर्यं ॐ सर्वयुदग्निहोत्रं जुहु
यावाहुवास्मान्मुच्यते मृत्युना वा ॥ तदाहुः
यदेतस्य दीर्घसत्रीणोऽग्निहोत्रं जुकातोतार
णोऽग्नीयुर्हुं वाग्नियायायासुवावुरयुः किं तत्र कर्म
का प्रायश्चित्तिरिति क्रवीत हूयेव निष्कृतिमपी २७
ष्टायाजतत तं न्युदियतमाच्चुएषुलोकु
नत्रबितवतोयाग्नीत्राधाह ॥ २ तस्यायमे

वलोको गार्हपत्योऽन्तरिक्षलोकोऽन्वाहार्य
पचनोऽसौ लोक आहवनीयः कामं वा एषु लो
केषु वृत्तः सित्युक्तं चायुक्तं च संवर्ते स यदि
हास्याप्यन्तरेणाग्नीग्रामान्नियायान्निकामक
वनो तिरुस्तिनरिष्टिरितिहैव विद्यात् ॥ ३ ॥ या
हवावपणावामथ्यां दुर्वराहूपडकः श्वातपा
यछविश्रातस्मिन्होत्रं नरणाक्षुश्चिसंचरस्कीत

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नकुमर्मकाप्रायश्चित्तिरितित द्वैकिगार्हपत्याग्नि
स्मादहं त्वाहं [illegible] वनीयात्रि वपतीयंतीदं त्रि
ष्टुष्विक्रमइत्यतयर्त्याज्ञावि विष्णुस्तद्याज्ञु
नेवयहमनुसंतान्मा नुस्म [illegible] नास्य पदमुपिव
पामइतिवृदंतस्तद्वतथा नक्रयाद्याहनंतत्र २८
ब्रुयाद्दसां त्रा अंयु ऊमों नस्यावासी द्विपु
पंमासौनावस्यातज्यष्ठ ग्रहस्तं रास्यतीनी

स्यादेवानयेति॥२ब्राह्मणं॥यद्देहहींनांत आदित्य
९ दवानयजंत्याआदित्यादेवानवंत्याआदित्याः
सायुज्यंसलोकतांजयंति॥१ अथयत्प्रायणीय
नयजंति अदितिमेवदेवानायजंतदितिदेवता
नवंत्यदितःसायुज्यंसलोकतांजयंति॥२ अ
थयत्क्रायणचरंतिसोममेवदेवानायजंतसो
मोदेवनानवंतिसोमस्यसायुज्यंसलोकतां
जयंति३ अथयद्दानिष्ठ्यनयजंति विष्णुमेव ५

Indira Gandhi National Centre for the Arts

२८४८३

ञ्चः स्वरसाम्न आदित्यादिक्षु वं तमुक्ताः स्वरसामानं
इंद्राद्विश्वाडितमुक्तोपष्ठ्यानिस्रवोमित्रावरुणाव्यौ
गा आप्तुपीविश्वान्यादावाघ्यादशरावैंदिग्ध्याद्दाय:
रात्रिकंपृष्ठ्यं षडहामश्योलाकुथ्यष्टोमामानो २
संवत्सरुद्दशाममरुःप्रजापतिमेताव्रतुं स्वर्गा
ल्लोकाङ्दयनीयमतिरात्रंतद्देतुसंवत्सरस्यजा स ६
न्मसायाहेवांमेतुसंवत्सरस्यजन्मावदैंहातास्माकु
यांजायांतस्यान्माजवतिसंवत्सरोजवतिसंवत्सरो

वि॰

Indira Gandhi National Centre for the Arts